

หน่วยกรรมการจัดการเรียนการสอน รายวิชา ดนตรีไทย 'ปิงโกพาเพลิน'

นายธรรมนุญ ยอดศรี
ตำแหน่ง ครูอัตราจ้าง

โรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

เครื่องดนตรีประเภทดีด				
ซึงหลวง	กระจำปี	พิณโปร่ง		
เครื่องดนตรีประเภทสี				
ซอด้วง	ซอสามสาย	สะล้อโฮ่ย		
เครื่องดนตรีประเภทตี				
กลองระนาดซี้	กลองยาว	กลองทัด	กลองแขก	โหม่งระนาด
ฉิ่ง	ฉาบ	กรับเสภา	เปิงมางคอก	ซิมเหล็ก
ฆ้องสามใบ	ตะโพนมอญ	ตะโพนไทย	บันแซะ	โปง
เปิงมางคอก	ฆ้องมอญวงใหญ่	ฆ้องวงเล็ก	ระนาดเอกมอญ	ระนาดเอกมอญ
ระนาดเอกมอญ	ระนาดเอกมอญ	ระนาดเอกมอญ	ระนาดเอกมอญ	ระนาดเอกมอญ
ซิมเหล็กมอญ/ซิมสาย				
เครื่องดนตรีประเภทเป่า				
ปี่	ขลุ่ย			

แบบรายงานการสร้างนวัตกรรม

๑.ชื่อนวัตกรรม บิงโกพาเพลิน

๒.ชื่อผู้สร้าง ชื่อ นายธรรมบุญ ยอดศิริตำแหน่ง ครูอัตราจ้าง

โรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

โทร ๐๘๐-๘๙๗๕๓๑๔ E-mail : kruballharu@gmail.com

๓.แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

✓ แสวงหานวัตกรรม/แบบอย่างที่ดีจากแหล่งต่างๆที่เคยมีผู้สร้างหรือทำไว้แล้วนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาใหม่

☐ การสร้างนวัตกรรมใหม่

๔.ประเภทของนวัตกรรม

☐ การบริหารจัดการศึกษา

✓ การจัดการเรียนรู้

☐ การนิเทศ ติดตาม และประเมิน

๕.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เครื่องดนตรีไทย คือ เครื่องดนตรี ที่สร้างสรรค์ขึ้นตามศิลปวัฒนธรรมดนตรีของไทย ที่มีรูปแบบเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ซึ่งสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของคนไทย โดยนิยมแบ่งตามอากัปภิกขีของการบรรเลง เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี เครื่องเป่า เครื่องดนตรีหลัก ๆ ได้แก่ ปี่ ซอ ซอด้วง ซอด้วง ฆ้อง จะเข้ ฉิ่ง ฉาบ กลองยาว โหม่ง และ กรับ

เครื่องดนตรีไทยเกิดจากชนชาติไทยเองและการเลียนแบบชนชาติอื่นๆ ที่อยู่ใกล้ชิดโดยเริ่มตั้งแต่สมัยโบราณที่ไทยตั้งถิ่นฐานอยู่ในอาณาจักรฉ่องหวู่ดินแดนของประเทศจีนในปัจจุบัน ทำให้เครื่องดนตรีไทยและจีนมีการแลกเปลี่ยนเลียนแบบกัน นอกจากนี้ยังมีเครื่องดนตรีอีกหลายชนิด ที่ชนชาติไทยประดิษฐ์ขึ้นใช้ก่อนที่จะมาพบวัฒนธรรมอินเดีย ซึ่งแพร่หลายอยู่ทางตอนใต้ของแหลมอินโดจีน สำหรับชื่อเครื่องดนตรีดั้งเดิมของไทยจะเรียนตามคำโดดในภาษาไทย เช่น เกราะ โกร่ง กรับ ฉิ่ง ฉาบ ชลุ่ม พิณเป็ยะ ซอ ฆ้องและกลอง ต่อมาได้มีการประดิษฐ์เครื่องดนตรีให้พัฒนาขึ้น โดยนำไม้ที่ทำเหมือนกรับหลายอันมาวางเรียงกันได้เครื่องดนตรีใหม่เรียกว่าระนาดหรือนำฆ้องหลาย ๆ ใบมาทำเป็นวงเรียกว่า ฆ้องวง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการผสมผสานกับวัฒนธรรมทางดนตรีของอินเดีย มอญ เขมร ในแหลมอินโดจีนที่ไทยได้ย้ายไปตั้งถิ่นฐานอยู่ ได้แก่ พิณ สังข์ ปี่ฉอน บัณเฑาะว์ กระจับปี่ จะเข้ โทน(ทับ) เป็นต้น ต่อมาเมื่อมีความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ไทยได้นำบทเพลงและเครื่องดนตรีบางอย่างของประเทศเพื่อนบ้านมาบรรเลงในวงดนตรีไทย เช่น กลองแขกของชาวกะเหรี่ยง กลองมลายูของมลายู เปิงมางของมอญ และกลองยาวของไทยใหญ่ที่พม่านำมาใช้ รวมทั้งขิม ม้าล้อ และกลองจิ้ง ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีของจีน เป็นต้น ต่อมาไทยมีความสัมพันธ์กับตะวันตกและอเมริกา ก็ได้นำกลองฝรั่ง เช่นกลองอเมริกัน และเครื่องดนตรีอื่น ๆ เช่น ไวโอลิน ออร์แกน มาใช้บรรเลงในวงดนตรีของไทย จากประวัติเครื่องดนตรีไทยดังกล่าว สามารถแบ่งประวัติศาสตร์ของเครื่องดนตรีไทยได้เป็น ๔ สมัย ดังนี้

สมัยสุโขทัย

ชาวไทยมีความสนุกสนานกับการเล่นดนตรีและร้องเพลงกันมากดังที่ปรากฏในหลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงลพบุรีที่ ๑ ว่า “ดบงคมกลอง ด้วยเสียงพาทย์ เสียงพิณ เสียงเลื้อน เสียงขับ ใครจักมักเล่น เล่น ใครจักมักหัว หัว ใครจักมักเลื้อน เลื้อน” ซึ่งแสดงถึงการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทตี เป่า ดีด และสี คือ กลอง ปี่ พิณ และเครื่องดนตรีที่มีสายไว้สีได้ นอกจากนี้ยังมีหลักฐานของล้านนาไทยที่มีศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยกันใน

หลักศิลาจารึกในวัดพระยืน จังหวัดลำพูน ที่จารึกไว้ว่า “ให้ถือกระซังข้างตอกดอกไม้ได้เทียบ ตีพาทย์ดังพิณ
ฆ้องกลอง ปี่สรโนพิสนญชัยทะเทียตกาหลแตรสังมัลย์กังสดาล มรทงคังเดียด เสียงเลืกเสียงก้อง อีกทั้งคน
ร้องโห่ฮือตาสรรท้านทั้งทั้งนครหริภุญชัย แล ” ซึ่งแสดงถึงเครื่องดนตรีบรรเลงในวงดนตรี และประชาชนนำมา
เล่นเพื่อความสนุกสนานครึกครื้นกัน ดังนั้นจึงสามารถกล่าวถึงเครื่องดนตรีไทยในสมัยสุโขทัยได้จากวงดนตรี
ไทยในสมัยนั้น ได้แก่ วงแตรสังข์ ที่ใช้บรรเลงในพระราชพิธีต่าง ๆ ประกอบด้วยเครื่องดนตรีแตรฝรั่ง แตรงอน
ปี่ไฉนแก้ว กลองชนะ บัณเฑาะว์ และมโหรีทีก วงปี่พาทย์เครื่องห้าประกอบด้วย ปี่ใน ฆ้องวง ตะโพน กลอง
ทัด และฉิ่ง นอกจากนี้ยังมีเครื่องดนตรีเช่น พิณ และซอสามสาย อยู่ในสมัยนั้นอีกด้วย

สมัยอยุธยา

เป็นช่วงที่บ้านเมืองมีศึกสงครามอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ดนตรีไทยไม่เจริญก้าวหน้ามากนัก ยังคงมี
เครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์ เครื่องห้าเท่าเดิม จนมาเพิ่มระนาดเอกภายหลังในตอนปลายสมัยอยุธยา ส่วนวง
ดนตรีที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น ได้แก่ วงมโหรี ที่บรรเลงโดยผู้หญิง เพื่อขับกล่อมถวายแด่พระมหากษัตริย์
ประกอบด้วยเครื่องดนตรี กระจำปี ซอสามสาย โทน(ทับ) กรับ รำมะนา ชลุ่มและฉิ่ง แต่ต่อมาได้นำจะเข้ซึ่ง
เป็นเครื่องดนตรีของมอญมาประสมแทนกระจำปี เพื่อให้ทำนองได้ละเอียดลออและไพเราะกว่า และวง
เครื่องสาย ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ชลุ่ม โทน(ทับ) และฉิ่ง

สมัยธนบุรี

มีวงดนตรี ๓ ประเภท เช่นเดียวกับสมัยอยุธยา คือ วงปี่พาทย์ วงมโหรี และวงเครื่องสาย แต่มีเครื่อง
ดนตรีของชาติต่างๆ เข้ามาในประเทศไทยหลายชนิด ดังปรากฏในหมายกำหนดการของพระมหากษัตริย์ใน
สมัยนั้นว่า “ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิณพาทย์ไทย พิณพาทย์รามัญ มโหรีไทย ฝรั่ง มโหรีญวน เขมร
ผลัดเปลี่ยนกันสมโภช ๒ เดือนกับ ๑๒ วัน” ในงานสมโภชพระแก้วมรกตเป็นต้น

สมัยรัตนโกสินทร์

คณะละครและวงปี่พาทย์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ มีความก้าวหน้าทางดนตรีมาก เริ่มจากสมัยรัชกาลที่
๑ ได้เพิ่มกลองทัดขึ้นในวงปี่พาทย์เป็น ๒ ลูก และเพิ่มระนาดในวงมโหรีปี่พาทย์อีก ๑ ราง ต่อมาในสมัยรัชกาล
ที่ ๒ เริ่มมีปี่พาทย์บรรเลงประกอบเสภา จึงได้นำเปิงมางมาติดข้างสุกถ่วงเสียงให้ต่ำลง เรียกว่าสองหน้า ใช้
ประกอบการบรรเลงประกอบเสภา และได้เพิ่มฆ้องวงในวงมโหรีด้วย ในสมัยรัชกาลที่ ๓ มีผู้สร้างระนาดทุ้ม
และฆ้องวงเล็กขึ้นมา ทำให้เกิดวงปี่พาทย์เครื่องคู่ขึ้นในสมัยนั้น ซึ่งประกอบด้วยเครื่องดนตรีระนาดที่เปลี่ยน
ชื่อเป็นระนาดเอก เพื่อให้เข้าคู่กับระนาดแบบใหม่ ที่เพิ่มราง ๑ ราง และสร้างขนาดใหญ่เรียกว่า ระนาดทุ้ม
และฆ้องวงใหญ่ เพื่อให้เข้าคู่กับฆ้องวงเล็กที่สร้าง ขนาดเล็กลงเรียกว่า ฆ้องวงเล็ก นอกจากนี้ยังมีการนำปี่นอก
เข้ามาผสมเข้าคู่กับปี่ใน และเครื่องดนตรีเดิม คือ ตะโพน กลองทัดและฉิ่งเช่นเดิม รวมทั้งมีวงมโหรีเครื่องคู่
เกิดขึ้น โดยมีการนำระนาดทุ้ม ฆ้องวงเล็ก และชลุ่มหีบ ให้เข้าคู่กับเครื่องดนตรีที่มีอยู่เดิม ในสมัยรัชกาลที่ ๔
วงปี่พาทย์มีความเจริญมาก โดยเจ้านาย ขุนนาง ข้าราชการ ต่างก็มีวงปี่พาทย์ประจำบ้านกัน และ
พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงพระราชดำริให้นาลวดเหล็กเล็ก ๆ ที่ทอดพระเนตรจากนาฬิกาตั้ง
โต๊ะที่กลไกข้างในมีลวดเส้น เล็ก ๆ สั่นบ้างยาวบ้าง ปักเรียงกันถี่ ๆ เป็นวงกลมคล้ายหวีตรงกลางมีแกนหมุน
และเหล็กเขี่ยเส้นลวดเหล็กเหล่านั้นผ่านไปโดยรอบที่พระองค์ทรงเรียกว่า นาฬิกาเขี่ยหวี ซึ่งมีเสียงดังกังวานมา
สร้าง เป็นระนาดทุ้มเหล็ก และระนาดเหล็กที่เล็กกว่าและมีเสียงสูงกว่า มาเพิ่มเข้าในวงปี่พาทย์ และเรียกววงปี่
พาทย์นี้ว่า วงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มเครื่องดนตรี ระนาดทุ้มเหล็กและระนาดเอกเหล็กที่ทำ

ด้วยทองเหลืองเรียกว่า ระนาดทอง และนำซอด้วงและซออู้มาผสมในวงมโหรีด้วยเรียกว่า มโหรีเครื่องใหญ่ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้เกิดวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ ที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ เป็นผู้ทรงปรับปรุงขึ้นเพื่อบรรเลงประกอบละครวงปี่พาทย์นี้มีชื่อเสียงไพเราะนุ่มนวลกว่า เพราะได้ตัดเครื่องดนตรีที่มีเสียงดังมาก เสียงสูงและเสียงเล็กแหลมออกจนหมด และระนาดเอกก็ตีด้วยไม้ฉนวน รวมทั้งยังนำฆ้องชัยหรือฆ้องหุ่ยมา ๗ ลูก เทียบเสียงเรียงลำดับตีห่างๆ คล้ายกับ เบสของฝรั่ง เพิ่มเข้ามา ในสมัยรัชกาลที่ ๖ การดนตรีมีความเจริญขึ้นมาก โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งกรมมหรสพ กรมบัญชาการ กรมโฆษณาการ กรมพิณพาทย์หลวงกลองเครื่องสายฝรั่งหลวง และกรมช่างมหาดเล็ก สำหรับสร้างและซ่อมสิ่งที่เป็นศิลปะต่าง ๆ และพระองค์ยังโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเครื่องปี่พาทย์ประดับมุกและประดับงาช้าง ๒ ชุด ประดับเป็นลวดลายวิจิตร มีอักษรพระปรมาภิไธย ม.ว. ซึ่งงดงามมีค่ายิ่ง ในสมัยรัชกาลที่ ๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตั้งวงเครื่องสาย ส่วนพระองค์ขึ้น โดยพระองค์ทรงซอด้วง และพระบรมราชินีทรงซออู้ พร้อมทั้งเจ้านายอีกหลายพระองค์ อยู่ในวงนั้น นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงพระราชนิพนธ์เพลงราตรีประดับดาว เถา เพลงเขมรละออองค์ เถา และเพลงคลื่นกะทบฝั่ง ๓ ชั้น ต่อมาเมื่อหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ การดนตรีไทยได้ค่อย ๆ เสื่อมลง จนมาถึงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไปแล้ว จึงได้มีการฟื้นฟูดนตรีไทยขึ้นใหม่ จนมาถึงปัจจุบันนี้ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ทรงพระปรีชาสามารถทางดนตรีสากล และพระราชนิพนธ์เพลงขึ้นหลายเพลงด้วย แต่พระองค์ยังทรงสนพระทัยการดนตรีไทย โดยพระราชทานทุน ให้พิมพ์เพลงไทยเป็นโน้ตสากลออกจำหน่ายจนเป็นที่นิยมของวงการดนตรีทั่วไป

เครื่องดนตรีไทยแบ่งตามภาคต่าง ๆ ของประเทศ

เครื่องดนตรีแต่ละภาคเป็นดนตรีพื้นบ้านที่ถ่ายทอดกันมาด้วยวาจาซึ่งเรียนรู้ผ่านการฟังมากกว่าการอ่าน และเป็นสิ่งที่พูดต่อกันมาแบบปากต่อปากโดยไม่มีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จึงเป็นลักษณะการสืบทอดทางวัฒนธรรมของชาวบ้านตั้งแต่อดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นกิจกรรมการดนตรีเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน และช่วยสร้างสรรค์ความรื่นเริงบันเทิงเป็นหมู่คณะและชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ซึ่งจะทำให้เกิดความรักสามัคคีกันในท้องถิ่นและปฏิบัติสืบทอดต่อมายังรุ่นลูกรุ่นหลาน จนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางพื้นบ้านของท้องถิ่นนั้น ๆ สืบต่อไป

เครื่องดนตรีของไทย สามารถแบ่งออกตามภูมิภาคต่าง ๆ ของไทยได้ ดังนี้

เครื่องดนตรีภาคกลาง ประกอบด้วยเครื่องดนตรีประเภท ดีด สี ตี เป่า โดยเครื่องดีด ได้แก่ จะเข้และจ้องหน่อง เครื่องสี ได้แก่ ซอด้วงและซออู้ เครื่องตีได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ระนาดทอง ระนาดทุ้มเล็ก ฆ้อง โหม่ง ฉิ่ง ฉาบและกรับ เครื่องเป่า ได้แก่ ขลุ่ยและปี่ ลักษณะเด่นของเครื่องดนตรีภาคกลาง คือ วงปี่พาทย์ของภาคกลางจะมีการพัฒนาในลักษณะผสมผสานกับดนตรีหลวง โดยมีการพัฒนาจากดนตรีปี่และกลองเป็นหลักมาเป็นระนาดและฆ้องวงพร้อมทั้งเพิ่มเครื่องดนตรี มากขึ้นจนเป็นวงดนตรีที่มีขนาดใหญ่ รวมทั้งยังมีการขับร้องที่คล้ายคลึงกับปี่พาทย์ของหลวง ซึ่งเป็นผลมาจากการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมราชสำนักและหลวง

เครื่องดนตรีภาคเหนือ

วงดนตรีสะล้อซอซึงเมืองลับแล

ในยุคแรกจะเป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ได้แก่ ท่อนไม้กลวง ที่ใช้ประกอบพิธีกรรม ในเรื่องภูติผีปีศาจ และเจ้าป่า เจ้าเขา จากนั้น ได้มีการพัฒนาโดยนำหนังสัตว์มาซึ่งที่ปากท่อนไม้กลวงไว้กลายเป็นเครื่องดนตรีที่เรียกว่ากลอง ต่อมา มีการพัฒนารูปแบบของกลองให้แตกต่างออกไป เช่น กลองที่ซึ่งปิดด้วยหนังสัตว์เพียงหน้าเดียว ได้แก่ กลองรำมะนา กลองยาว กลองแอว และกลองที่ซึ่งด้วยหนังสัตว์ทั้งสองหน้า ได้แก่ กลองมองเซิง กลองสองหน้า และตะโพนมอญ นอกจากนี้ยังมีเครื่องตีที่ทำด้วยโลหะ เช่น ฆ้อง ฉิ่ง ฉาบ ส่วนเครื่องดนตรีประเภทเป่า ได้แก่ ขลุ่ย ยะเอ้ ปี่แน ปี่มอญ ปี่สรไน และเครื่องสี ได้แก่ สะล้อลูก ๕ สะล้อลูก ๔ และ สะล้อ ๓ สาย และเครื่องดีด ได้แก่ พิณเปี้ยะ และซึง ๓ ขนาด คือ ซึงน้อย ซึงกลาง และซึงใหญ่ สำหรับลักษณะเด่นของเครื่องดนตรีภาคเหนือ คือ มีการนำเครื่องดนตรีประเภท ดีด สี ตี เป่า มาผสมวงกันให้มีความสมบูรณ์และไพเราะ โดยเฉพาะในด้านสำเนียงและทำนองที่พลิ้วไหวตามบรรยากาศ ความนุ่มนวลอ่อนละมุนของธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีการผสมทางวัฒนธรรมของชนเผ่าต่าง ๆ และยังเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมในราชสำนักทำให้เกิดการถ่ายทอด และการบรรเลงดนตรีได้ทั้งในแบบราชสำนักของคุ้มและวัง และแบบพื้นบ้านมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

เครื่องดนตรีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(อีสาน)

มีวิวัฒนาการมายาวนานนับพันปี เริ่มจากในระยะต้น มีการใช้วัสดุท้องถิ่นมาทำเสียงสังเคราะห์จากธรรมชาติ ป่าเขา เสียงลมพัดใบไม้ไหว เสียงน้ำตก เสียงฝนตก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเสียงสั้นไม่ก้อง ในระยะต่อมาได้ใช้วัสดุพื้นเมืองจากธรรมชาติมาเป่า เช่น ใบไม้ ผิวไม้ ต้นหญ้าปล้องไม้ไผ่ ทำให้เสียงมีความพลิ้วยาวขึ้น จนในระยะที่ ๓ ได้นำหนังสัตว์และเครื่องหนังมาใช้เป็นวัสดุสร้างเครื่องดนตรีที่มีความไพเราะและรูปร่างสวยงามขึ้น เช่น กรับ เกราะ ระนาด ฆ้อง กลอง โปง โหวด ปี่ พิณ โปงกลาง แคน เป็นต้น โดยนำมาผสมผสานเป็นวงดนตรีพื้นบ้านภาคอีสานที่มีลักษณะเฉพาะตามพื้นที่ ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มอีสานเหนือ และอีสานกลางจะนิยมดนตรีหมอลำที่มีการเป่าแคนและดีดพิณประสานเสียงร่วมกับการขับร้อง ส่วนกลุ่มอีสานใต้จะนิยมดนตรีกันตรึมซึ่งเป็นดนตรีบรรเลงที่ไพเราะของชาวอีสานใต้ที่มีเชื้อสายเขมร นอกจากนี้ยังมีวงพิณพาทย์และวงมโหรีด้วยชาวบ้านแต่ละกลุ่มก็จะบรรเลง เป็นต้น

เครื่องดนตรีภาคใต้

มีลักษณะเรียบง่าย มีการประดิษฐ์เครื่องดนตรีจากวัสดุใกล้ตัวซึ่งสันนิษฐานว่าดนตรีพื้นบ้านดั้งเดิมของภาคใต้น่าจะมาจากพวกเงาะชาไก ที่ใช้ไม้ไผ่ลำขนาด ต่าง ๆ กันตัดออกมาเป็นท่อนสั้นบ้างยาวบ้าง แล้วตัดปากของกระบอกไม้ไผ่ให้ตรงหรือเฉียงพร้อมกับหุ้มด้วยใบไม้หรือกาบของต้นพืช ใช้ตีประกอบการขับร้องและเต้นรำ จากนั้นก็ได้มีการพัฒนาเป็นเครื่องดนตรีแตร กรับ กลองชนิดต่าง ๆ เช่น รำมะนา ที่ได้รับอิทธิพลมาจากชาวมลายู กลองชาตรีหรือกลองตุ๊กที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงมโนรา ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากอินเดียตลอดจนเครื่องเป่าเช่น ปี่นอกและเครื่องสี เช่น ซอด้วง ซออู้ รวมทั้งความเจริญทางศิลปะการแสดงและดนตรีของเมืองนครศรีธรรมราช จนได้ชื่อว่าละคอน ในสมัยกรุงธนบุรีนั้นล้วนได้รับอิทธิพลมาจากภาคกลาง นอกจากนี้ยังมีการบรรเลงดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ ประกอบการละเล่นแสดงต่างๆ เช่น ดนตรีโนรา ดนตรีหนังตะลุง ที่มีเครื่องดนตรีหลักคือ กลอง โหม่ง ฉิ่ง และเครื่องดนตรีประกอบผสมอื่น ๆ ดนตรีลูกปี่ที่ใช้เครื่องดนตรีรำมะนา โหม่ง ฉิ่ง กรับ ปี่ และดนตรีรองเง็ง ที่ได้รับแบบอย่างมาจากการเต้นรำของชาวสเปนหรือ

โปรตุเกสมาตั้งแต่สมัยอยุธยา โดยมีการบรรเลงดนตรีที่ประกอบด้วย ไวโอลิน รำมะนา ฆ้อง หรือบางครั้งก็เพิ่มกีตาร์เข้าไปด้วย ซึ่งดนตรีร็อกนี้เป็นที่นิยมในหมู่ชาวไทยมุสลิมตามจังหวัดชายแดน ไทย - มาเลเซีย ดังนั้นลักษณะเด่นของดนตรีพื้นบ้านภาคใต้จะได้รับอิทธิพลมาจากดินแดนใกล้เคียงหลายเชื้อชาติ จนเกิดการผสมผสานเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างจากภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะในเรื่องการเน้นจังหวะและลีลาที่เร่งร่า หนักแน่น และคึกคัก เป็นต้น

นวัตกรรมมีความสำคัญต่อการศึกษาลหลายประการ ทั้งนี้เนื่องจากในโลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความก้าวหน้าทั้งด้าน เทคโนโลยีและสารสนเทศ การศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหา ทางด้านการศึกษาบางอย่างที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาจึง จำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านการศึกษาในบางเรื่อง เช่น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจำนวนผู้เรียนที่มากขึ้น การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้นด้วยระยะเวลาที่สั้นลง การใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาก็มีส่วนช่วยให้การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ซึ่งการสร้างนวัตกรรม เกมบิงโก (Bingo Game) ซึ่งเป็นเกมที่ทำให้ความบันเทิงประเภทหนึ่งเป็นการ จำลองสถานการณ์ในชีวิตแบบง่ายๆ และได้รับความนิยมมากทำให้ผู้เล่นเกิดความเชื่อและแสดงบทบาทไปตาม เกมจึงเป็นเหตุอันดีที่จะนำเกมบิงโก มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ การเล่นเกมบิงโกเป็นส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติของเด็ก ช่วยให้เด็กได้ทดลอง ค้นพบและปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว เพิ่มความหลากหลายให้บทเรียนและช่วยสร้างแรงจูงใจ รวมทั้งกระตุ้นให้เด็กๆ ได้ใช้ ภาษาที่เป็นเป้าหมาย ทำให้เด็กเห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาต่างประเทศ นอกจากนั้นยังฝึกให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Task Based) โดยใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ การมีกติกาที่ชัดเจนเป็นตัวนำการ ปฏิบัติของเด็กและมีกลยุทธ์ที่ทำให้เด็กต้องใช้ทักษะทางภาษา (และทักษะอื่นๆ) ได้ ulyแจสู่ความสำเร็จของ เกมบิงโกคือ กติกา และ การกำหนดเป้าหมาย (Goal) ที่ชัดเจน (ฟิลลิป แพลโดย เตือนใจ เณริมกิจ. ๒๕๔๕, หน้า ๓๒)

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) เป็นเด็กที่มีสติปัญญาอยู่ในระดับปกติหรือสูงกว่าปกติ แต่มีปัญหาการเรียนรู้ในเรื่องการจัดกระทำกับข้อมูลอันเกิดจากปัญหาของสมองหรือระบบประสาท ส่วนกลางในลักษณะที่เป็นอุปสรรคขัดขวางความสามารถของเด็กในการที่จะจัดการกับข้อมูล เก็บข้อมูลไว้ใน ความทรงจำหรือดึงข้อมูลออกมาใช้ หรือนำออกมาใช้ หรือนำออกมาผลิตเป็นผลงานใหม่ สาเหตุดังกล่าวทำให้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การพูด การฟังซึ่งทำให้เด็กไม่สามารถที่จะมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี และในปัญหาต่างๆ เหล่านี้พบว่าปัญหาทางด้านการอ่าน เป็นประเภทความ บกพร่องในการเรียนรู้ที่พบบ่อยที่สุดประมาณร้อยละ ๘๐ รองลงมาคือปัญหาทางการเขียน และปัญหาด้าน คณิตศาสตร์ (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. ๒๕๔๓, หน้า ๔)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมบิงโกในการเรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องดนตรีไทยและการจำแนกประเภทของเครื่องดนตรีไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ของโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร เพราะกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมบิงโกเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ มีความสนุกสนาน ให้ความบันเทิง นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง จึงจะช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับประเภทของเครื่องดนตรีไทยของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

๖.วัตถุประสงค์

๑. ใช้ประกอบการเรียนการสอนเรื่องเครื่องดนตรีไทย
๒. ใช้ทบทวนความจำ ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดนตรีไทย
๓. ใช้เป็นเกมสร้างความสนใจให้สนุกสนานเพลิดเพลิน

๗.กลุ่มเป้าหมาย

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

- นักเรียนโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึง มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖

๘.หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้

๙.การออกแบบนวัตกรรม

วัสดุอุปกรณ์

๑. ฟิวเจอร์บอร์ด
๒. บัตรบิงโกเครื่องดนตรีไทย

๑๐.วิธีดำเนินการ

ตัวอย่างการเตรียมเล่นบิงโก

๑.แจกการ์ดบิงโกอย่างน้อย ๑ แผ่นต่อคน. การ์ดบิงโกประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีไทยรวม ๑๖ ชิ้น ตัวในกรอบสี่เหลี่ยม และมีคำว่า เครื่องดนตรีไทย อยู่ด้านบน เป้าหมายของเกม คือ วางหมากฟิวเจอร์บอร์ด ตัวที่เรียงแถวกัน ได้ทั้ง แนวตั้ง แนวนอนและแนวทแยง

๒.อธิบายกฎของคู่ตัวอักษรและตัวเลขให้ผู้เล่นทราบ เกมบิงโกมาตรฐาน จะมี ๗๕ ตัวอักษรและตัวเลขที่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับการ์ดบิงโกในมือของผู้เล่น ตัวอักษรและตัวเลขจะต้องตรงกัน ยกตัวอย่าง เช่น ถ้าผู้ขานเบ๊ยหีบได้เลข "B-๙" คุณจะต้องมองหาเลข "๙" ที่อยู่ในคอลัมน์ "B" ถ้าคุณกำลังมองหาบิงโกในเวอร์ชันที่ง่ายขึ้นเพื่อใช้เล่นกับเด็กๆ คุณสามารถใช้รูปภาพหรือคำศัพท์ แทนที่จะเป็นการจับคู่ตัวอักษร-ตัวเลข

๓.เลือกผู้เล่นมาเป็นผู้ขานเบ๊ย. ในเกมบิงโก ผู้ขานเบ๊ยจะเป็นคนอ่านออกเสียงตัวอักษรและตัวเลข เพื่อให้ผู้เล่นคนอื่นดูที่การ์ดของตัวเองว่ามีช่องที่ผู้ขานเบ๊ยบอกหรือไม่ ขณะเดียวกันผู้ขานเบ๊ยก็ยังสามารถเล่นไปกับผู้เล่นคนอื่นได้[๓]ถ้าคุณร่วมเล่นบิงโกที่มีผู้ร่วมเล่นจำนวนมาก จะมีผู้ที่ทำหน้าที่ขานเบ๊ยอยู่แล้ว ในกรณีนี้เขาจะไม่ได้เล่นบิงโกร่วมกับคนอื่น

๔.แจกการ์ดบิงโกให้ผู้เล่นทุกคน. ผู้เล่นแต่ละคนต้องมีการ์ดบิงโกอย่างน้อย ๑ แผ่น หรือจะมีมากกว่า ๑ แผ่นก็ได้ถ้ายังสามารถดูแลได้ทั่วถึงการถือการ์ดบิงโกหลายแผ่นช่วยเพิ่มโอกาสที่จะชนะ แต่เกมก็จะยากขึ้นนิดหน่อยเพราะคุณมีช่องสี่เหลี่ยมที่ต้องคอยดูมากขึ้นขณะที่คุณถือการ์ดบิงโกหลายใบ คุณสามารถชนะได้มากกว่า ๑ ครั้งในเกมเดียวกัน

๕.แจกเบี้ยบิงโกให้ผู้เล่น. ผู้เล่นจะใช้เบี้ยนี้วางในช่องสี่เหลี่ยมบนการ์ดบิงโก คุณสามารถใช้ของชิ้นเล็กอื่นๆ ได้ トラบใดที่ยังวางในช่องสี่เหลี่ยมบนการ์ดบิงโกได้อยู่
คุณสามารถใช้ชิพคาสีโน เหรียญ หรือกระดาษชิ้นเล็กๆ แทนเบี้ยบิงโกได้

๖.วางเบี้ยในช่องสี่เหลี่ยมบนการ์ดบิงโก. ในเกมบิงโก ช่องสี่เหลี่ยมตรงกลางจะถือว่าเป็นช่องฟรี ทุกคนจะเริ่มเกมด้วยเบี้ย ๑ ตัว ตรงนั้น

๗.ให้ตัวอักษรและตัวเลขกับผู้เล่นเบี้ยเพื่อใช้วางในเกม. ตัวอักษรและตัวเลขเหล่านี้สามารถเขียนในกระดาษเล็กๆ และพับไว้ หรือจะใช้ลูกบอลบิงโกของจริงที่มีตัวอักษรและตัวเลขบนนั้นก็ได้ เพียงแต่ตัวอักษรและตัวเลขจะต้องสอดคล้องกับการ์ดบิงโกใส่กระดาษหรือลูกบอลบิงโกในตะกร้า ถ้วยหรือวงล้อบิงโก เพื่อให้ผู้เล่นเบี้ยเป็นผู้สุ่มออกมาถ้าคุณเล่นบิงโกกับเด็กๆ และใช้การ์ดที่เป็นรูปภาพคือคำศัพท์ คุณเพียงต้องใช้ตัวสุ่มที่สอดคล้องกับการ์ด

การเล่นบิงโก

๑.ให้ผู้ขานเบี้ยอ่านชื่อเครื่องดนตรี ผู้ขานเบี้ยจะสุ่มชื่อเครื่องดนตรีตามสลากออกมาโดยไม่มองและขานให้ผู้เล่นทราบ ทวนซ้ำ ๒ - ๓ ครั้ง เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เล่นทุกคนได้ยิน

ยกตัวอย่าง เช่น ถ้าผู้ขานเบี้ยสุ่มได้กระดาษหรือลูกบอลที่เขียนว่า "ระนาดเอก" ก็จะขานว่า "ระนาดเอก"

ถ้าคุณเล่นบิงโกโดยใช้รูปภาพหรือคำศัพท์แทนคู่ตัวอักษร-ตัวเลข ผู้ขานเบี้ยก็ต้องอ่านคำศัพท์หรืออธิบายรูปภาพนั้นให้ผู้เล่นฟัง

๒.วางเบี้ยไว้บนการ์ดบิงโกถ้าคุณมีคู่ตัวอักษรและตัวเลขที่ถูกขาน. หลังจากผู้ขานเบี้ยอ่านคู่ตัวเลข-ตัวอักษรแล้ว ให้คุณสำรวจการ์ดของตัวเองว่ามีตัวอักษรและตัวเลขที่ตรงกันหรือไม่ ถ้ามี ให้วางเบี้ยไว้ในช่องสี่เหลี่ยมนั้น

ยกตัวอย่าง เช่น ถ้าผู้ขานเบี้ยอ่าน "ระนาดเอก" คุณจะต้องมองหาช่องที่มีตัวเลข "ระนาดเอก" ที่อยู่ในบนการ์ดของคุณ ถ้ามี คุณก็จะนำเบี้ยมาวางไว้ในช่องสี่เหลี่ยมนั้น ถ้าคุณไม่มีตัวอักษรและตัวเลขที่ผู้ขานเบี้ยอ่าน คุณก็ต้องทำอะไร

๓.เล่นต่อไปเรื่อยๆ จนมีคนที่มีเบี้ยเรียงต่อกัน ๔ ตัวบนการ์ดบิงโก. ให้ผู้ขานเบี้ยสุ่มคู่ตัวอักษรและตัวเลขต่อไปเรื่อยๆ หากผู้เล่นมีตัวอักษร-ตัวเลขที่ตรงกันก็วางเบี้ยในช่องนั้น

ผู้เล่นจะชนะเมื่อวางเบี้ย ๔ ตัว ติดกันเป็นเส้นตรงแนวตั้ง แนวนอนหรือแนวทะแยงก็ได้

ผู้ขานเบี้ยสามารถสุ่มคู่ตัวอักษร-ตัวเลขได้ไม่จำกัด จนกว่าจะมีผู้ชนะ

๔.ตะโกนว่า "บิงโก" เมื่อคุณมีเบี้ย ๔ ตัว ติดกัน. เมื่อมีผู้เล่นที่มีเบี้ย ๔ ตัว ติดกันเป็นเส้นตรงบนการ์ดของเขา ผู้เล่นคนนั้นจะต้องตะโกนว่า "บิงโก" เพื่อให้คนอื่นรู้ว่าเขาชนะแล้ว และเมื่อมีคนตะโกนว่า "บิงโก" ผู้ขานเบี้ยจะหยุดสุ่มคู่ตัวอักษร-ตัวเลข

ถ้ามีผู้ตะโกน "บิงโก" มากกว่า ๑ คนหลังจากผู้ขานเบี้ยอ่านคู่ตัวอักษร-ตัวเลขใดๆ ผู้เล่นที่ตะโกนจะถือว่าเป็นผู้ชนะทั้งหมด

๕.ให้ทุกคนล้างเบี้ยบนการ์ดของตัวเองออกหลังจากได้ผู้ชนะ. เมื่อมีผู้ตะโกน "บิงโก" และมีผู้ชนะในรอบนั้น ทุกคนจะต้องนำเบี้ยออกจากการ์ดของตัวเอง ควรเริ่มตาใหม่ด้วยการ์ดที่ว่างเปล่าทุกรอบ (ยกเว้นเบี้ยฟรีที่ตรงกลางการ์ด)

๖.ใส่คู่ตัวอักษร-ตัวเลขกลับเข้ามาเพื่อใช้เล่นในรอบถัดไป. ในการเล่นบิงโกรอบใหม่ ผู้ชนะเบี้ยต้องใส่คู่ตัวอักษร-ตัวเลขที่ชนะไปแล้วกลับเข้ามาในตะกร้า ถ้วยหรือวงล้อบิงโก ควรเริ่มเกมใหม่ด้วยคู่ตัวอักษร-ตัวเลขที่ผสมกันดีแล้ว

๑๑.ผลการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรม

ผู้เรียนมีความสนใจ อยากรู้ อยากลองว่าความจำของตัวเองว่าเป็นอย่างไร อีกอย่างหนึ่งเด็ก ๆ จะชอบทายกับเพื่อน ๆ ว่าเครื่องดนตรีที่อยู่ที่ไหน เครื่องดนตรีชิ้นนี้ใช่หรือไม่ที่ครูผู้สอนได้ขานชื่อเครื่องดนตรีชิ้นนั้น ใครเป็นผู้บิงโก หรือใกล้ที่จะบิงโก สรุปสื่อการสอนเรื่องนี้เด็ก ๆ ตื่นเต้นและมีความสุขมากได้สาระและความบันเทิง

๑๒.การเผยแพร่วัตกรรม

๑.ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ สามารถใช้ได้ทุกระดับชั้น

๒.เผยแพร่สู่โรงเรียนเครือข่ายทางด้านดนตรีไทย โดยการประสานงานจากครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ เช่น โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น(ฝ่ายนานาชาติ) เป็นต้น

ภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมเพื่อการศึกษา

“บิงโกพาเพลิน”

ภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมเพื่อการศึกษา

“บิงโกพาเพลิน”

ภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมเพื่อการศึกษา

“บิงโกพาเพลิน”

แผนการจัดการเรียนการสอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาดนตรีไทย-นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ31101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง วงดนตรีไทย

จำนวน 4 ชั่วโมง

แผนที่ 1 เรื่อง วงปี่พาทย์

จำนวน 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นายธรรมบุญ ยอดศิริ

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

วงปี่พาทย์แต่ละประเภทจะมีรูปแบบการจัดวงและลักษณะเด่นของดนตรีที่แตกต่างกัน

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ม.4-6/1 เปรียบเทียบรูปแบบของบทเพลงและวงดนตรีแต่ละประเภท

ม.4-6/2 จำแนกประเภทและรูปแบบของวงดนตรีทั้งไทยและสากล

ศ 2.2 ม.4-6/3 เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่าง ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายรูปแบบการจัดวงและลักษณะเด่นของวงปี่พาทย์แต่ละประเภทได้

สาระการเรียนรู้

1) การจัดวงดนตรี

- การใช้เครื่องดนตรีในวงดนตรีประเภทต่าง ๆ

- บทเพลงที่บรรเลงโดยวงดนตรีประเภทต่าง ๆ

2) ประเภทของวงดนตรี

- ประเภทของวงดนตรีไทย

3) ลักษณะเด่นของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม

- เครื่องดนตรี

- วงดนตรี

- ภาษา เนื้อร้อง

- สำเนียง

- องค์ประกอบบทเพลง

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
 - 1)ทักษะการวิเคราะห์
 - 2)ทักษะการเปรียบเทียบ
 - 3)ทักษะการจำแนกประเภท
 - 4)ทักษะการจัดกลุ่ม
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มีวินัย
- ใฝ่เรียนรู้
- รักความเป็นไทย

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1

สื่อการเรียนรู้ : 1.หนังสือเรียน ดนตรี ม.4 2.วิดีโอการบรรเลงดนตรีไทยวงปี่พาทย์

1.ครูเปิดวิดีโอการบรรเลงดนตรีไทยด้วยวงปี่พาทย์ให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าดนตรีไทยประเภทนี้มีลักษณะเด่นอย่างไร

2.ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับลักษณะเด่นของวงปี่พาทย์

3.ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน

4.สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง วงปี่พาทย์ จากหนังสือเรียน ดังนี้

1) วงปี่พาทย์ไม้แข็ง	2) วงปี่พาทย์เสภา
3) วงปี่พาทย์ไม้นวม	4) วงปี่พาทย์นางหงส์
5) วงปี่พาทย์ดีกดำบรรพ์	6) วงปี่พาทย์มอญ

5.สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสังเกตและพิจารณารูปแบบการจัดวงดนตรีและลักษณะเด่นของวงปี่พาทย์แต่ละประเภท

ขั้นที่ 2

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

สมาชิกแต่ละกลุ่มนำผลการสังเกตและพิจารณาในขั้นที่ 1 มาวิเคราะห์ว่า วงปีพาทย์ทั้ง 6 ประเภท มีรูปแบบการจัดวงดนตรีและลักษณะเด่นของวงดนตรีแตกต่างกันอย่างไร

ขั้นที่ 3

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเปรียบเทียบว่า วงปีพาทย์ทั้ง 6 ประเภท มีวงใดบ้างที่มีรูปแบบการจัดวงดนตรีและลักษณะเด่นที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน

ขั้นที่ 4

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : —

คำถามกระตุ้นความคิด : วงปีพาทย์มอญแตกต่างจากวงปีพาทย์ของไทยอย่างไร

1.สมาชิกแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 มาเป็นแนวทางในการสรุปรูปแบบการจัดวงดนตรีและลักษณะเด่นของวงปีพาทย์แต่ละประเภท

2.ครูให้นักเรียน 2-3 กลุ่ม นำเสนอผลการสรุปรูปแบบการจัดวงดนตรีและลักษณะเด่นของวงปีพาทย์แต่ละประเภทที่หน้าชั้นเรียน แล้วให้เพื่อนกลุ่มอื่นช่วยเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่าง

3.นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นที่ 5

สื่อการเรียนรู้ : ใบงานที่ 3.1

นักเรียนแต่ละคนเลือกวงปีพาทย์ 2 ชนิด แล้วเปรียบเทียบรูปแบบการจัดวงดนตรีและลักษณะเด่นของวงดนตรีลงในใบงานที่ 3.1 เรื่อง วงปีพาทย์ เสร็จแล้วนำใบงานส่งครูตรวจ

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- สื่อการเรียนรู้

-หนังสือเรียน ดนตรี ม.4

-วิดีโอ การบรรเลงดนตรีไทยด้วยวงปีพาทย์

-ใบงานที่ 3.1 เรื่อง วงปีพาทย์

- แหล่งการเรียนรู้

—

ใบงานที่ 3.1 วงปีพาทย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกวงปีพาทย์ 2 ประเภท แล้วอธิบายรูปแบบการจัดวงดนตรีและลักษณะเด่นของวงดนตรี

วงปีพาทย์ประเภทนี้ คือ

เครื่องดนตรีที่นำมาใช้ในวงประกอบด้วย.....

.....

มีรูปแบบการจัดวง ดังนี้

.....

.....

บทเพลงที่ใช้บรรเลงในวง ได้แก่

.....

.....

มีลักษณะเด่น ดังนี้

.....

.....

วงปีพาทย์ประเภทนี้ คือ

เครื่องดนตรีที่นำมาใช้ในวงประกอบด้วย.....

.....

มีรูปแบบการจัดวง ดังนี้

.....

บทเพลงที่ใช้บรรเลงในวง ได้แก่

.....

มีลักษณะเด่น ดังนี้

.....

.....

ใบงานที่ 3.1 วงปีพาทย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกวงปีพาทย์ 2 ประเภท แล้วอธิบายรูปแบบการจัดวงดนตรีและลักษณะเด่นของวงดนตรี

วงปีพาทย์ประเภทนี้ คือ

เครื่องดนตรีที่นำมาใช้ในวงประกอบด้วย.....
.....

มีรูปแบบการจัดวง ดังนี้

บทเพลงที่ใช้บรรเลงในวง ได้แก่

มีลักษณะเด่น ดังนี้

วงปีพาทย์ประเภทนี้ คือ

เครื่องดนตรีที่นำมาใช้ในวงประกอบด้วย.....
.....

มีรูปแบบการจัดวง ดังนี้

บทเพลงที่ใช้บรรเลงในวง ได้แก่

มีลักษณะเด่น ดังนี้

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 3.1	ใบงานที่ 3.1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และรักความเป็นไทย	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ชื่อ ชั้น.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น				
2	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
3	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
4	ความมีน้ำใจ				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... /..... /.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
 ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงใน
ช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	การแสดง ความ คิดเห็น				การ ยอมรับ ฟังคนอื่น				การ ทำงาน ตามที่ได้รับ มอบหมาย				ความมี น้ำใจ				การมี ส่วนร่วม ในการ ปรับปรุง ผลงาน กลุ่ม				รวม 20 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
..... /..... /.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงใน
ช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ร้องเพลงชาติได้ และอธิบาย ความหมายของเพลงชาติ				
	1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียน				
	1.3 ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานกับสมาชิกในโรงเรียน				
	1.4 เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สร้าง ความสามัคคี ประองตอง และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและ ชุมชน				
	1.5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนตามหลัก ของศาสนาตามโอกาส				
	1.6 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่ โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น				
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	2.1 ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง				
	2.2 ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ทำตามสัญญาที่ตนให้ไว้กับเพื่อน พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง และครู				
	2.3 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง ไม่หาประโยชน์ในทางที่ ไม่ถูกต้อง				
3. มีวินัย รับผิดชอบ	3.1 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน ตรงต่อเวลาใน การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบ ในการทำงาน				

4. ใฝ่เรียนรู้	4.1 แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ				
	4.2 มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	4.3 สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
5. อยู่อย่างพอเพียง	5.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี และใช้เวลาอย่างเหมาะสม				
	5.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี				
	5.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล				
	5.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำความผิดพลาด				
	5.5 วางแผนการเรียนรู้ การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร				
	5.6 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข				
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	6.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
	6.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.3 ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานอย่างรอบคอบ				
	6.4 พุ่มเท ทำงาน อดทน ไม่ท้อต่อปัญหาและอุปสรรค				
	6.5 พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ				
	6.6 ชื่นชมผลงานความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ				
7. รักความเป็นไทย	7.1 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย				
	7.2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทย				
8. มีจิตสาธารณะ	8.1 รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน				
	8.2 อาสาทำงาน ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น				

	8.3 รู้จักการดูแล รักษาทรัพย์สินบัติและสิ่งแวดล้อมของ ห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน				
	8.4 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของ โรงเรียน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... /..... /.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
104 - 124	ดีมาก
183 - 103	ดี
62 - 82	พอใช้
ต่ำกว่า 62	ปรับปรุง

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

- ด้านความรู้

.....

.....

.....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....

.....

.....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

.....

- ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

- แนวทางการแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ

(นายธรรมบุญ ยอดศิริ)

ตำแหน่ง ครูผู้สอน

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นายอธิการ สุขศรี)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร

หน่วยกรรมการจัดการเรียนการสอน
รายวิชา ดนตรีไทย
'ปิงโกพาเพลิน'

